

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **EOS KSI Česká republika, s.r.o.**, so sídlom v Prahe, Novodvorská č. 994, Česká republika, zastúpenej spoločnosťou **TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Údernicka č. 5, proti žalovanej **J. K.**, bývajúcej v B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenia na ochranu občana spotrebiteľa **HOOS**, so sídlom v Prešove, Važecká č. 16, zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom v Stropkove, Námestie SNP č. 7, **o zaplatenie 160,82 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7 C 434/2011, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2012 sp. zn. 5 Co 358/2012, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2012 sp. zn. 5 Co 358/2012 a uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 30. mája 2012 č.k. 7 C 434/2011-65 vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vracia Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa podanou žalobou (doručenou súdu 20. septembra 2011) domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 160,82 € s príslušenstvom ako aj náhrady trov konania na tom základe, že právny predchodca žalobkyne a žalovaná uzavreli 31. januára 2007 zmluvu o osobnom úvere, ktorá je podľa zákona č. 285/2001 Z.z. zmluvou spotrebiteľskom úvere. Na základe tejto zmluvy bol žalovanej poskytnutý úver na nákup spotrebného tovaru. Žalovaná si však neplnila zmluvné povinnosti, preto žalobkyňa od zmluvy odstúpila a má nárok voči žalovanej na zaplatenie istiny úveru, úrokov, zmluvných pokút za omeškanie, za predčasné ukončenie zmluvy, poplatku za spracovanej úverovej dokumentácie, úrokov z omeškania a na náhradu trov konania.

Vedľajší účastník oznámil podaním doručeným súdu 8. februára 2012 svoj vstup do konania na strane žalovanej. Ďalším podaním doručeným súdu 5. marca 2012 sa vyjadril k žalobe, vzniesol námietku premlčania nároku žalobkyne, navrhol žalobu zamietnuť a uplatnil si náhradu trov konania voči žalobkyni.

Okresný súd Bratislava V uznesením z 11. mája 2012 č.k. 7 C 434/2011-57 nevyhovel námietkam žalobkyne proti vstupu vedľajšieho účastníka do konania a uznesením z 30. mája 2012 č.k. 7 C 434/2011-65 konanie vo veci zastavil, vrátil žalobkyni zaplatený súdny poplatok a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že v priebehu konania 28. mája 2012 žalobkyňa zobrala žalobu v celom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť. Súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 96 ods. 1, 3 O.s.p., podľa ktorého navrhovateľ môže za konania vziať späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu nie je účinný, ak dôjde k jeho späťvzatiu skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva alebo o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil tak, že „rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ s použitím § 150 ods. 1, 2 O.s.p., podľa ktorého ak bolo konanie zastavené, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania“.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 31. augusta 2012 sp. zn. 5 Co 358/2012 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti (t.j. vo výroku o trovách konania) a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že odvolanie vedľajšieho účastníka nie je dôvodné, stotožnil sa s postupom súdu prvého stupňa pri rozhodovaní o zastavení konania a rozhodnutí o trovách konania podľa § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p. s poukazom na § 150 ods. 1, 2 O.s.p. Skonštatoval správnosť dôvodov uvedených v napadnutom rozhodnutí súdu prvého stupňa v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. s použitím § 142 ods. 1 O.s.p.; žalobkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože si ich neuplatnila.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie vedľajší účastník, ktorý ho navrhol zrušiť a vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odvodil od ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., podľa ktorého mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležite odôvodnené. Odvolací súd sa totiž stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa ohľadom rozhodnutia

o trovách konania, ktorý však tiež rozhodnutie o trovách konania nezdôvodnil náležite, lebo iba konštatoval, že : „O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ s použitím § 150 ods. 1, 2 O.s.p., podľa ktorého, ak bolo konanie zastavené, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania“. Dovoláním napadnuté rozhodnutie vykazuje podľa dovolateľa jasné známky súdnej svojvôle, je nesprávne, poukázal na právo legitímneho očakávania a na rozhodovaciú prax súdov.

Žalobkyňa navrhla dovolanie ako neprípustné a nedôvodné zamietnuť.

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas osoba oprávnená na tento procesný úkon, skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovoláním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ veta prvá O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa

práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania, ktoré vykazuje znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť

taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm.f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) tiež vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. i právna teória civilného procesu vymedzila požiadavky na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Medzi tieto patria požiadavky vzťahujúce sa na hodnotenie dôkazov. Z formulácie § 132 O.s.p. vyplýva, že súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť prečo niektoré z nich považuje za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy a prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať. Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí teda predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu – dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie (I. ÚS 52/03). Nedostatky odôvodnenia rozhodnutia v hodnotení dôkazov spolu s nevysvetlením dôvodov, prečo sa súd odmietol zaoberať navrhnutými dôkazmi preto môžu zakladať vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Neznamená to však bez ďalšieho, že každý nedostatok odôvodnenia rozhodnutia automaticky

zakladá jeho nepreskúmateľnosť (či arbitrárnosť). V každom jednotlivom prípade súd skúma intenzitu porušenia vzhľadom k odôvodnenosti rozhodnutia ako celku.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v časti, v ktorej potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku o trovách prvostupňového konania, nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, keď úplne bez odôvodnenia ponechal odvolací súd námietky vedľajšieho účastníka týkajúce sa trov prvostupňového konania. Hoci tieto odvolacie námietky vedľajšieho účastníka v uznesení písomne uviedol, v odôvodnení svojho rozhodnutia sa nimi vôbec nezaoberal. Je potrebné zdôrazniť, že odvolací súd bez akéhokoľvek odôvodnenia potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti za situácie, keď ani súd prvého stupňa svoje rozhodnutie ohľadom posúdenia veci podľa ustanovenia § 150 ods. 1, 2 O.s.p. vôbec neodôvodnil.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je v tejto časti nepreskúmateľné a zmätočné, čo malo za následok porušenie práva dovolateľa na spravodlivé súdne konanie a odňatie možnosti dovolateľa konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo v tejto časti k procesnej vade podľa § 237 písm.f/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania, ako aj o trovách odvolacieho konania podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil, zároveň zrušil aj uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2014

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová